

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 10. Examinatur doctrina recentioris cuiusdam Anonymi contra
scientiam mediam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

curà Deo hypotheticè, vel absolutè, independentè ab existentia vt iam posita, ea virtute & ratione intelligendi, quàm nouit futura conditionata nunquam exitura, & futura absoluta, priùs quàm actu existant, & independentes ab existentia vt iam posita?

92 Porro sicut res possibles, vt tales, minus postulant, quàm vt futuræ conditionatè: & vt futuræ conditionatè, minus quàm vt futuræ absolutè: & denique vt futuræ absolutè, minus quàm vt actu existentes: Quia vt actu existant, debet esse actualis earum productio aut conseruatio, & Dei decretum de illis producendis debet esse traditum executioni: vt autem sint futuræ absolutè, non requiritur vt actu iam existant & producantur, sed sufficit quòd sint exituræ & producendæ: vt verò sint futuræ conditionatè, non requiritur quòd sint re ipsa exituræ: neque supponunt illam Dei decretum de producendo: sed tantum quòd si esset talis conditio, Deus decerneret eas producere: vt possibles denique nihil requirunt aliud, quàm potentiam diuinam vi cuius possint existere. Sic decretum Dei liberum vt possibile, id est, potens aliquo modo, aut sub aliquo respectu, esse & nò esse, in quatuor liberum est, minus postulat, quàm consideratum vt existens hypotheticè: & vt existens hypotheticè, tantum aut præcisè, minus quàm vt existens absolutè. Primum enim requirit tantum quòd Deus possit libere decernere: secundum, quòd sit paratus decernere si conditio ponatur: tertium, quòd decernat actu. Vnde sicut propter ordinem illum qui est inter creaturas vt possibles, vt exituras conditionatè vel absolutè, & vt existentes: dicitur Deus cognoscere priùs ratione vt possibles, quàm vt futuras: & vt futuras, quàm vt existentes, ordine sumpto ex parte obiectorum, quatenus Deus ea cognoscit cum independentia vel dependentia quam habent inter se: sic pari ratione dici potest cognoscere sua decreta priùs vt possibilia, quàm vt obligata liberè per Dei voluntatem alieni conditioni si exponatur. Et sic etiam priùs ratione, quàm vt actu existentia conditione iam posita. Neque propterea intelligitur respectus ad creaturas futuras sine ipsis creaturis futuris, vel hypotheticè, vel absolutè, secundum quod considerantur vt futuræ hypotheticè, aut absolutè: fatemur enim talem respectum non posse sine illis intelligi.

93 Ad secundum Respondo, non esse opus Deum aliter distinguere, hæc instantia rationis, quàm cognoscendo vnam veritatem vt independentem ab alia, & præsupposita isti, non vice versa. Quod Deum facere, negari iure acquirit. Cognoscit enim omnem veritatem comprehensiuè, & omni modo quo est. Si quæ autem imaginantur hæc aliam distinctionem, tribuunt Deo ens rationis. Sed neque nos distinguimus, aliter illas prioritates, si rem bene concipimus. Neque verò imaginamur Deum pro aliquo imitari cognoscere suum decretum nondum exire, esseque for-

maliter futurum paulò post: sed tantum intelligimus notitiam Dei de tali decreto, prædicta sub conditione ponenda vel non ponenda, eique conditioni alligato, non pendere ab actuali presentia decreti illius in æternitate, quoad cognoscibilitatem. Sed Deum perinde cogniturum, quamuis per impossibile decretum illud incepturum esset in tempore, sicut decreta creaturarum in tempore incipiunt.

94 Contra primum quoque sentit tertio, Valentin. Herice disp. 7. cap. 9. Sed quæ opponit, partim supponunt falsum: vt quod ait, decretum Dei liberum non distingui ratione præscindente ab actu necessario: & decretum Dei liberum non posse concipi vt possibile: quæ duo falsa sunt in eo sensu quem Author intendit. Falsum enim est actum Dei necessarium non præscindere à decreto libero, saltem præcisè non mutua, quatenus decretum liberum, quàm liberum, addit aliquid & plus dicit, quàm actus necessarius præcisè sumptus. Falsum item est non posse idem decretum, quàm liberum, concipi vt possibile, id est, non posse concipi Deum vt potentem velle id, quod verè à parte rei potest velle & non velle. Quod sine ream distinctione, & dependentia liberi actus diuini, est à parte rei, & ita esse concipiendum est.

95 Reliqua verò quæ opponit, probant tantum Dei decreta non esse re ipsa, aut fuisse, neque esse potuisse, futura formaliter, ita vt aliquo instanti durationis non fuerint: quod Author ille ait esse necessarium vt aliquid propriè & non abusus dicatur futurum. Eodè denique tendunt illa omnia, quibus conatur enervare tres rationes Suarez ante relatas, num. 84. & sequentibus: Sed omnino aberrat ab intentione Suarez, & à statu questionis eo sensu quo Suarez rectè illum proposuit & exposuit: qui in eo consistit: Vtrum Deus cognoscat sua decreta, tam exclusiuè, quàm præcisè conditionata, independentè ab eorum existentia vt iam actu posita, & à conditione vt iam actu exhibita, vel exhibenda de facto, eadem vi & ratione, qua futura conditionata creaturarum cognoscit independentè ab eo quòd sint actu coexistentia suæ cognitioni? Quod omnino conuincunt rationes superius à Suarez & à nobis allatæ.

S E C T I O X

Examinatur doctrina Recentioris cuiusdam Anonymi contra scientiam mediam.

96 Post hæc scripta venit in manus meas recens excusa dissertatio cuiusdam Anonymi contra scientiam mediam, cuius doctrina examinanda est, & si quid noui attulerit, expendendum. Is igitur in libro quæ scripsit de Ordine, cap. 24. in quo de scientia media

putare egreditur. Principio supponit futura conditionata, quæ dicuntur esse obiectum scientiæ mediæ, non esse tantum duplicia, vt docent illius assertores, neque diuidi adæquatè in ea quæ a parte rei aliquando ponenda sunt, eorum conditione posita, proindeque sunt etiam absolute futura: & ea, quorum nec conditio, nec ipsa vnquam in rerum natura sunt ponenda: Sed duo alia membra addi posse: videlicet eorum quæ posita conditione, sub qua dicuntur futura, non sunt tamen ponenda: vel è contra, quæ actu erunt, etiam non posita conditione.

Futura diuiduntur adæquatè in futura absolute, & futura conditionate.

Sed errat manifestè in ipso limine disputationis. Nam ea quæ conditione posita, non sunt ponenda; non sunt futura conditionate. Implicat enim contradictionem aliquid esse futurum sub tali conditione; & non esse ponendum, posita illa conditione. Siquè dicitur futurum esse sub illa conditione: falsò dicitur, quia non est tale. Quare ea quæ sunt huiusmodi, non pertinent ad diuisionem futurorum conditionate. Item illa quæ erunt, etiam non posita conditione, sunt futura absolute simpliciter: non autem conditionate, id est, dependent ad conditionem, & non nisi illa posita. Ergo illa quoque non pertinent ad diuisionem futurorum conditionate, quæ generaliter sunt huiusmodi, vt in sua existentia pendeant ad conditionem, eaque posita ponantur, & non posita non ponantur. Sine causa igitur communis diuisionis futurorum conditionate à Modèrno illo reprehenditur, velur diminuta, & insufficientis.

97. Scientia mediæ SS. Patribus fuit nota, & antiquis Theologis.

Secundò, in eodem capite, num. 4. affirmat neminem, ante Molinam, de Dei scientiæ mediæ, ne per somnium quidem vnquam cogitasse, nec eam vllibi vel supposuisse, vel adhibuisse, ad vllam siue Scripturæ sacræ, siue Theologiæ Scholasticæ difficultatem expediendam. At hoc à vero longe alienum esse patet ex dictis sect. 1. huius disputationis n. 42. & sequentibus, & tota ferè sect. 2. vbi ostendimus Scripturam, & Sanctos Patres manifestè hanc scientiam Deo tribuere, illamq; sapius supponi à D. Augustino, aliisque Patribus, soluendo varias quæstiones Infidelium circa mysteria fidei. Eandem antiquis Scholasticis non fuisse incogitam, atque imprimis D. Thomæ, satis perspicuè ostendit Suarez lib. 2. de scientiâ conditionata, & Prolegomeno 2. de gratiâ, Ruis disp. 67. de scientiâ Dei, aliiq; qui hac de re copiosè & accuratius scripserunt. Illorum autem aliqua testimonia expendemus paulò post.

Suarez, Ruis.

98.

At, inquit, cum omnium confessione nulla in antiquis reperitur alia diuisionis scientiæ diuinæ, quam visionis, & simplicis intelligentiæ, & vtraq; sit absoluta; vbi nam gètium Iuniores conditionatam apud Seniores inueniunt? Dixerè enim veteres Theologos eam sub harum altera comprehendisse, nihil habet probabilitatis, cum conditionatam hanc vtrâque priorè esse velint huius scientiæ Patroni. Deinde cum hæc scientiâ mediâ cognosci à Deo velint quædam futura condi-

tionata re vera futura, non potest pertinere ad scientiam simplicis intelligentiæ, quæ solum est eorum, quæ nec sunt, nec erunt, nec fuerunt. Sed neque ad scientiam visionis, quia hæc tantum est eorum quæ sunt, fuerunt, vel erunt. Scientiæ autem conditionatæ subiiciunt plurimâ, quæ nec sunt, nec fuerunt, aut erunt vnquam.

Respondeo, tum Seniores, tum etiam pleròque Iuniores Theologos, eam partim sub scientiâ visionis, partim sub scientiâ simplicis intelligentiæ comprehendisse, posseque facillimè sub illis comprehendendi. Quatenus enim est eorum quæ re ipsa futura sunt, quia ponitur conditio, pertinet ad scientiam visionis, quæ est eorum omnium, quæ sunt, fuerunt, vel erunt, in quacunq; differentia temporis. Quatenus verò est eorum quæ nunquàm erunt, quia non ponetur conditio, sub qua futura essent, pertinet ad scientiam simplicis intelligentiæ, quæ comprehendit omnia, siquam existentia: quamuis neque solum illorum sit, verum etiam existentium, non vt existentium, sed vt possibilium, abstrahendo ab existentia actualiter posita vel ponenda. Quæ etiam ratione posset facile comprehendere scientiam conditionatam re ipsa futurorum, consideratorum non vt re ipsa futurorum absolute, sed præcisè vt futurorum conditionate, abstrahendo ab eo quod ponatur conditio, & veluti antecedenter ad illius positionem vt re ipsa futuram. Atque ita tota scientiâ mediâ, quæ talis, comprehenditur sub scientiâ simplicis intelligentiæ.

Comprehenditur partim sub scientiâ visionis, partim sub scientiâ simplicis intelligentiæ.

Quod autem ait Modernus, scientiam mediâ dici ab eius assertoribus esse priorè vtrâque scientiâ; visionis scilicet, & simplicis intelligentiæ, non est verum. Nam illi manifestè docent, scientiâ simplicis intelligentiæ, prout versatur circa possibilis, quæ vtrâque, & scientiâ visionis, prout Deum ipsum, eiusque attributa necessaria attingit, esse priorè, saltem ex parte subiecti, & ordine necessitatis, scientiâ conditionatorum: quia hæc contingens est, illa verò est simpliciter necessaria. Et scientiam rei actualis, vt possibilis, esse priorè subsistendi consequentiâ scientiâ eiusdè, vt futuræ conditionatæ. Neque enim vter subsistendi consequentiâ, Res illa est possibilis, posita tali conditione. Ergo est futura, si ponatur hæc conditio. Valer autem hæc, Res illa est futura si ponatur hæc conditio, ergo est possibilis, sub illa conditione. Ac denique docent scientiam simplicis intelligentiæ rerum, & possibilium, esse priorè in decreto Dei de iisdem, siue absolute, siue sub conditione ponendis, quod decretum supponitur, saltem sub conditione, in obiecto scientiæ mediæ de futuris conditionatè. Ex gr. cum dicitur, si Petrus poneretur in his circumstantiis iugandi Christum, negaret: Si Paulo offerretur occasio Martyrij, illud acceptaret: supponitur decretum diuinum, saltem sub conditione, permittendi in Petro negationem, & iugandi Paulum ad acceptandum Martyrium: a quæ etiam decretum, conditionatè saltè, concur-

99.

Ordo prioritatis inter scientiam visionis & simplicis intelligentiæ.

rendi cum vtroque ad actum positivum negandi Christum, vel acceptandi Martyrium.

100

Itaque hoc argumentum Aduersarii peccat in tribus. Primo, in eo quod ait scientiam mediam esse priorem generaliter scientiæ visionis, & scientiæ simplicis intelligentiæ, iuxta eius Assertores: nam secundum eorum doctrinam, & rei veritatem, est ex parte posterior vtraque ex parte verò cum illis coincidit. Secundo, in eo quod affirmat scientiam simplicis intelligentiæ esse tantum eorum, quæ nunquam sunt, fuerunt, vel erunt: nam comprehendit etiam existentia, spectata vt possibilis: & potest eadem complecti spectata vt futura conditionatè, abstrahendo, id est, independenter ab existentia absolute futura. Tertio, in eo quod concludit scientiam mediam non posse absolute & vltimo modo pertinere ad scientiam visionis, quia est aliquorum non existentium: neque ad scientiam simplicis intelligentiæ, quia est aliquorum existentium. Cum etiam supposita definitione scientiæ simplicis intelligentiæ, qualem ipse vult, ad summum inde concludi posset scientiam mediam totam & omni ex parte pertinere non posse ad scientiam simplicis intelligentiæ, neque ad scientiam visionis. Secus autem, non posse ex vna parte ad hanc, ex alia verò ad illam pertinere.

101

Tertio, eodem cap. num. 5. & sequentibus conatur ostendere, malè antiquos Theologos à Didaco Ruis allegari in fauorem scientiæ mediæ p. 67. de scientia Dei. Et quoniam nimis longum esset singula eorum testimonia persequi, pauca proponam, & ea solum quæ ab Aduersario referuntur, & inspu- gnantur, veluti perperam allegata: ex quibus satis intelligi poterit vtrum antiqui Theologi scientiæ mediæ patrocinati sint, appositè & fideliter in hunc finem citentur.

Magist. Scientia media in seruit mul- tis Dei de- cretis ex- tendis.

Primus quem Ruis allegat, est Magister sentent. in 2. d. st. 23. in iro, cuius hæc verba sunt: *Mouentur aliqui dicentes, cur creauit Deus, quos futuros malos præsciebat? Quia præuidit quid boni de malis eorum esset facturus. Et post pauca. Frustrà dicitur, non debebat Deus creare quos præsciebat malos futuros. Sciebat enim bonis profuturos.* Quæ verba, vt bene Ruis ibidem notat, sunt desumpta

August.

ex D. Augustino lib. 11. de Genesi ad literam cap. 6. 8. & 9. & non possunt intelligi de præscientia peccatorum, tanquam absolute futurorum: quoniam ad actiones absolute futuras præsupponitur persona, & consequenter præsupponitur decretum creandi personam. Quapropter earum præscientia nulla ratione potuisset impedire ne Deus decerneret creare tales personas. Quod tamen potuisset impedire præscientia peccati tanquam conditionaliter futuri. Poterat enim Deus, præsciens fore vt peccarent, si eas crearet, abstinere à decreto illis creandi, propter hanc præscientiam.

Duo illa- stria loca Magistri in fauorem scientiæ mediæ.

Huic ratiocinationi nihil respondet Aduersarius, sed tantum exclamat, *Quis vel Theologorum, vel Philosophorum, ex his verbis inferat Magistrum sententiarum existimasse, aut supposuisse in Deo esse scientiam conditionatam? An non verba, præscire, & præuidere, & scire bonis profuturos, manifestè scientiam visionis indicant, quæ verè Deus sciuit, præuidit, ac præsciuit qui mali essent futuri? vel vt aliis placet, de scientia absoluta simplicis intelligentiæ, quam causam rerum esse voluit, accipienda sunt? Quid igitur hic opus est scientia conditionata? Verum illius necessitatem satis perspicue Ruis ostenderit, tum verbis proximè ex eo relatis, tum suis disputationibus. sect. 1. Nam Magister, post D. Augustinum, loquitur de præscientia quæ potuit dirigere decretum Dei de creandis hominibus, & impedire ne eos crearet, ac proinde ne decerneret eos creare. Hæc autem præscientia non erat peccatorum vt absolute futurorum: nam hæc, supponit decretum de hominibus creandis, & de permitendo vt peccent. Quare non potest dirigere Deum in formando decreto iam præsupposito: & impedire ne creet, quos iam efficaciter creare decreuit. Non etiam erat simplicis intelligentiæ de peccatis vt possibilibus. Quia non mouebantur illi, de quibus est quaestio, neque interrogabantur creasset Deus quos præsciebat posse esse malos? Sed, quos præsciebat futuros esse malos? Neque quod peccare possent dumtaxat, fuit iusta ratio cur mouerentur, & quaererent cur Deus eos creauerit? Sed, cur præsciens esse peccatores, si crearentur, nihilominus creauit, & præscientia peccatorum futurorum, si crearentur, non impeduit quo minus decerneret creare? Idem iudicium esto de altero Magistri testimonio, à Ruis allegato, sumpto ex D. August. lib. 11. de Genesi ad lit.*

100

Ruis

August.

cap. 4. vbi respondet præscientiam Dei de peccato Adæ futuro si tentaretur, non eum impediuisse quò minus tentari, permitteret: quia *Non esset laudabile homini, si ideo bene viuere posset, quia nemo male viuere suaderet.* Quæ verba necessariò debent intelligi de præscientia conditionata, apta Deum dirigere in formando, aut non formando decreto permittendi tentationem: Vt patet à simili ex discursu supra facto.

Secundus aliquorum Theologorum quem allegat Did. Ruis, est S. Thomas 2. 2. quaestione 165. articulo primo ad secundum, vbi sic habet: *Sicut Deus sciebat quòd homo per tentationem in peccatum esset deiciendus: ita etiam sciebat quòd per liberum arbitrium resistere poterat tentatori.* Quod eo sine dicit Sanctus Doctor, vt ostendat fuisse conueniens, Deum permittere tentari primum hominem, quamuis præsciret fore vt succumberet tentationi: quemadmodum patet ex discursu articuli, & ex argumento 2. cui respondet. Adeoque loquitur de scientia media, dirigente decretum, & potente impedire ne id pec-

101

Thom

Testimonium ad Thomam in fauorem scientiæ mediæ.

S. Thom. mitte. De qua eadem scientia manifestè intelligendum est quod ait 1. p. quæst. 92. art. 1. Argum. 3. *Occasiones peccatorum sunt amputanda: sed Deus præsciuit quod mulier esset futura viro in occasione peccati: ergo non debuit mulierem producere.* Quod argumentum non potest intelligi nisi de præscientia peccati ad conditionatè futuri. Respondet autem S. Thomas, non negando illam præscientiam, sed explicando rationes maioris boni quæ præponderabant illis peccatis, ita vt propter illa conditionaliter præscita Deus non deberit abstinere à creando muliere. Hæc si bene expendisset Anonymus, & nisi (nescio qua fide) Authoris huius verba omiffisset, quibus perspicuè ostendit, illum fuisse verum sensum S. Doctoris; non habuisset ansam excludendi, *At unde manifestum? Ne ipsum quidem præscientia, aut præscire, verbum habet S. Doctor, sed bis tantum, verbum, sciebat.* Enimvero in posteriori loco, à Ruis addito in confirmationem prioris, habet disertè verbum præsciuit. Et in vtroque loquitur de scientia antecedente, & potente dirigere decretum permittendi tétationem, & de quo rationabiliter quæri potest, cur Deus, eâ præscientiâ non obstante, decrevit permittere. Quæ scientia non potuit esse alia, quàm præscientia lapsus, vt conditionatè futuri: quemadmodum paulò antè ostendimus. Cætera quæ addit Aduersarius contra hunc locum D. Thomæ sunt ex suprâ dictis soluta.

504. D. Thom. Ad alterum verò testimonium D. Thomæ à Ruis allegatum ex 1. p. quæst. 23. art. 5. in corp. prope medium, vbi S. Doctor refert opinionem dicentium, quod merita sequentia prædestinationis effectum, sunt ratio prædestinationis: vt intelligatur, quod ideo Deus dat gratiam alicui, & præordinauit se ei daturum, quia præsciuit eum bene usurum gratia: sicut si Rex dat alicui militi equum, quem scit eo bene usurum: Respondet, quantum Ruis in hoc testimonio citando hallucinetur, ex eo conitare, quod S. Thomas in articulo illius articuli præmoneat se in eo, nullo modo agere de internis diuinæ prædestinationis, præordinationis, & præscientiæ actibus; sed solum de ipsi effectibus prædestinationis externæ, adiuuicem comparatis. Vnde nullo modo comparat illi internam Dei præordinationem dandæ gratiæ, cum interna eius præscientiâ boni vsus illius gratiæ, sed bonum vsuum cum ipsa gratiâ, quæ vtraque à parte rei existunt, ad inuicem comparat. Præterea inquit cum nominet ibi præscientiam qua Deus cognoscit aliquem bene vsurum gratia, quam re vera daturus est: præscientia autem ex rei veritate, sanctoque Doctore, nulla sit nisi futurorum: perspicuum est eum de præscientiâ non conditionatè sed absoluta loqui.

Verum hæc responsio peccat in duobus. Primo, quod mentem D. Thomæ non percipit. Secundo, quod vim argumenti ex illo deducti, non expendit. Nam D. Thomas

initio corporis articuli citati præmonet tantum se non agere de causa diuinæ voluntatis, eo sensu quo dixerat q. 19. art. 3. (quod lectorem remittit) non posse causam assignari diuinæ voluntatis. Per causam verò, intelligit realem, & physicè producentem ipsum actum diuinæ voluntatis: vt patet ex toto discursu articuli: & ex ratione quam redditum in argumento, *Sed contra*, sumpto ex D. Augustino lib. octuaginta trium quæst. qu. 27. quia scilicet *Omnis causa efficiens maior est eo quod efficitur.* Nihil autem maius est voluntate Dei: Tunc etiam in toto discursu corporis articuli, qui est huiusmodi: *Cum voluntas sequatur intellectum; eodem modo contingit esse causam alicuius volentis, vt veli: & alicuius intelligentis, vt intelligat.* In intellectu autem sic est: quod, diuerso actu intelligat principia, & conclusionem; notitia principiorum est causa scientiæ conclusionis. Secus autem si unico actu, quia idem non est causa sui ipsius. Et similiter quis pluribus actibus velit finem, & media; volitio finis erit causa volitionis mediorum: secus vt si unico actu velit finem, & media. Deus autem sicut unico actu omnia intelligit, vnde in illo notitia præmissarum, non est causa notitiæ conclusionis: sic vno actu omnia vult. Vnde in ipso volitio finis non est causa volitionis mediorum. Sed D. Thomas vtroque non negat dari rationem diuinæ voluntatis, quæ velit vnum propter aliud. Quin potius id manifestè supponit articulo illo, quæstionis 23. in solutione tertij argumenti, cui sic respondet: *Ad tertium dicendum, quod ex ipsa bonitate præparatio sumi potest prædestinationis aliquorum, & reprobationis alicuius: quia scilicet, vt addit paulò post, voluit Deus in vnus suam misericordiam, in alijs suam iustitiam ostendere. Itaque manifestatio misericordiæ fuit ratio cur voluerit electos saluare, & manifestatio iustitiæ fuit ratio cur alios reprobauerit.* Et que ibi sermo non de folis effectibus prædestinationis, & reprobationis: cum certissimum sit, & de fide, effectum prædestinationis habere causam, nimirum bona opera: & effectum reprobationis habere causam, nimirum peccata: sed est sermo de ipsa prædestinatione, & reprobatione interna, de qua in argum. proposito quæstio erat. Nam ex eo quod non sit iniquitas apud Deum, vt dicitur Rom. 9. sic inferebat: *Non igitur inæqualia præparat Deus hominibus prædestinando, & reprobando, nisi propter differentiam meritorum.* Nota, præparat: quo verbo significari internam prædestinationem fatetur Aduersarius cap. 51. n. 7. Et verò si esset iniquitas in colatione effectuum inæqualium: esset pariter in volitione conferendi. Atque ex his satis patet quantum ille aberrauerit à vero sensu D. Thomæ.

Quod verò neque vim argumenti ex illo deducti expendit, manifestum est: quia supposito quod D. Thomas de actibus internis Dei loquatur, vt iam ostendimus; non potuit loqui de præscientiâ absoluta futurorum, vt respondet Aduersarius: quia loqui-

Augusti

Augusti
TINO
TUS
M
U

Q 4

105.

tur de præscientia quâ Deus, iuxta sententiam quam refert, præsciebat, quod si talibus daret gratiam, essent illa bene vsuri, & ideo illam dedit. Volebant enim auctores illius sententiæ bonum vsum gratiæ, præciturum à Deo, fuisse causam vel rationem cur Deus illam dederit, & ab æterno dare voluerit. Itaque loquitur D. Thomas de præscientia quam præsupponit volitio conferendi gratiam, quæque Deum mouet vt velit eam conferre. Hæc autem præscientia non est boni vsus vt absolute futuri. Nam ista supponit gratiam vt absolute futuram, tanquam causam illius boni vsus: & consequenter supponit decretum illius gratiæ, conferendæ. Ergo superest vt sit præscientia eiusdem boni vsus tanquam futuri si gratia conferatur, vt recte Didac. Ruis concludit.

Nec opest quod D. Thomas loquitur de præscientia, quâ Deus cognoscit aliquem bene vsurum gratia quam re ipsa daturus est. Nam illa ipsa potest præsciri conditionate: independenter à decreto absolute de illa danda, & antecedenter ad tale decretum, illud dirigendo: quemadmodum volebant Authores quorum sententiam refert S. Doctor. Dicere autem eum loqui de præscientia absolute, quia vtitur nomine præscientiæ, præscientiæ autem, ex D. Thoma, & ex rei veritate, nulla est nisi futurorum absolute; est manifestè petere principium, & vim argumenti propositi dissimulare. Alijs testimonijs D. Thomæ relatis à Did. Ruis nihil respondere nonimus: vt neque multis alijs plurimorum Authorum, quos tota illa disputatione refert: exceptis tribus S. Bonauenturæ, de quibus dicendum superest.

106.

S. Bonau.

Expenduntur alia testimonia S. Bonauenturæ pro scientia media.

Primum illorum est huiusmodi ex lib. 3. Sentent. dist. 1. art. 2. q. 2. ad 5. *Quia Deus ab æterno præscit lapsum generis humani, ideo fecit, quia se reparaturum cognouit. Et ideo principalis in intentione fuit reparatio lapsi, quam conditio eius ad lapsum possibilis.* Quibus verbis relatis sic more solito, exclamât Aduersarius: *Vbi hic vel umbra tenus scientiæ conditionate? At non Deus scientiâ absolute lapsum humani generis, & eius reparationem scientiâ absolute visionis, aut simplicis intell. gentiæ præscit?* Sed pergit dissimulare, aut non auertere vim argumenti Didaci Ruis, quæ rectè expendens verba D. Bonauenturæ, ait, ipsum loqui de præscientiâ quâ Deus præcognouit futurum hominum peccatum, ratione cuius quàm decerneret creare genus humanum: adeoque loqui de præscientiâ peccati vt conditionaliter futuri. Sequela patet ex supra dictis. Nam præscientia peccati Actæ, & lapsus humani generis vt absolute futuri, supponit decretum de creando humano genere. Ergo non fuit ratione prior sulo decreto. Antecedens verò probatur, quia D. Bonauentura loquitur de præscientiâ quæ non impediuit: & tamen impedire poterat, ne Deus faceret, & consequenter ne ab æterno decerneret facere genus humanum, præsciens lapsum humani generis, & itaque illam

præscientiam non impediuisse; quia reparaturum cognouit; voluitque creare hominem, & permittere labi, quia potuit, & voluit ipsum reparare: & iuxta D. Bonauenturam, principalis fuit in intentione reparatio lapsi, quàm decretum permittendi labi; quia Deus permisit labi, vt lapsum repararet. Est autem manifestum quod præscientia quâ Deus hoc præscit, non fuit scientia simplicis intelligentiæ prout versatur circa possibile, vti: neque etiam scientia visionis de lapsu vt absolute futuro, quæ supponit decretum creandi genus humanum, & permittendi vt labatur; ideoque non potuit impedire ne Deus id decerneret.

107.

Eodem vitio laborat quod responderet Aduersarius secundo, & tertio testimonio D. Bonauenturæ, à Didaco Ruis allato ex lib. 1. Sentent. dist. 41. art. 1. quæst. 2. ad 6. & dist. 40. art. 2. quæst. 1. in corp. Nam neque verba Doctoris Seraphici satis expendit: neque vim argumenti, ex illis deducti ab auctore citato, vt leuiter infirmat, sed illius ratiocinationem plane dissimulat, vt vtriusque verba legenti manifestum erit. Quare ne actum agam, plus sibus superfedeo.

SECTIO XI.

Respondetur argumentis eiusdem authoris contra scientiam mediam.

108.

Hæcque offendimus quàm sit à veritate alienum quod affirmat author libri de Ordine, scientiam mediam adeo esse auctoritate & patrocinio Doctorum veterum destitutam, vt nullus eorum, ne per somnium quidem, vnquam de illa cogitauerit. Cum potius ex dictis satis perspicue appareat illos ipsos, quorum inter plurimos alios testimonia infirmanda selegit, scientiam conditionaliam agnoscere in Deo, & velut indubitatum supponere. Nunc positivis argumentis, quibus illam impugnat toto capite 25, satisfaciendum est.

Primum igitur illius argumentum est, quia ex D. Thom. 1. p. quæst. 14. art. 13. duobus tantum modis futurum contingens considerari & cognosci potest: vel in se, & secundum quod est actu: vel in sua causa. Futura autem conditionata contingentia, quæ actu futura non sunt, neutro modo cognosci à Deo possunt. Non primo: quia nunquam actu fuerunt, aut futura sunt. Non etiam secundo: cum ne quidem futura contingentia absolute cognosci possint à Deo in sua causa. Quicumque enim effectum contingentem cognoscit tantum in sua causa, non habet de eo nisi coniecturalem aliquam cognitionem: cum causa contingens, ex se, & ante suam determinationem actualem, se habeat ad opposita. Omnis autem coniecturalis cognitio à Deo remouenda est, quia incerta, dubia, & periculo falsitatis exposita.

Primum argum. ex D. Thoma.